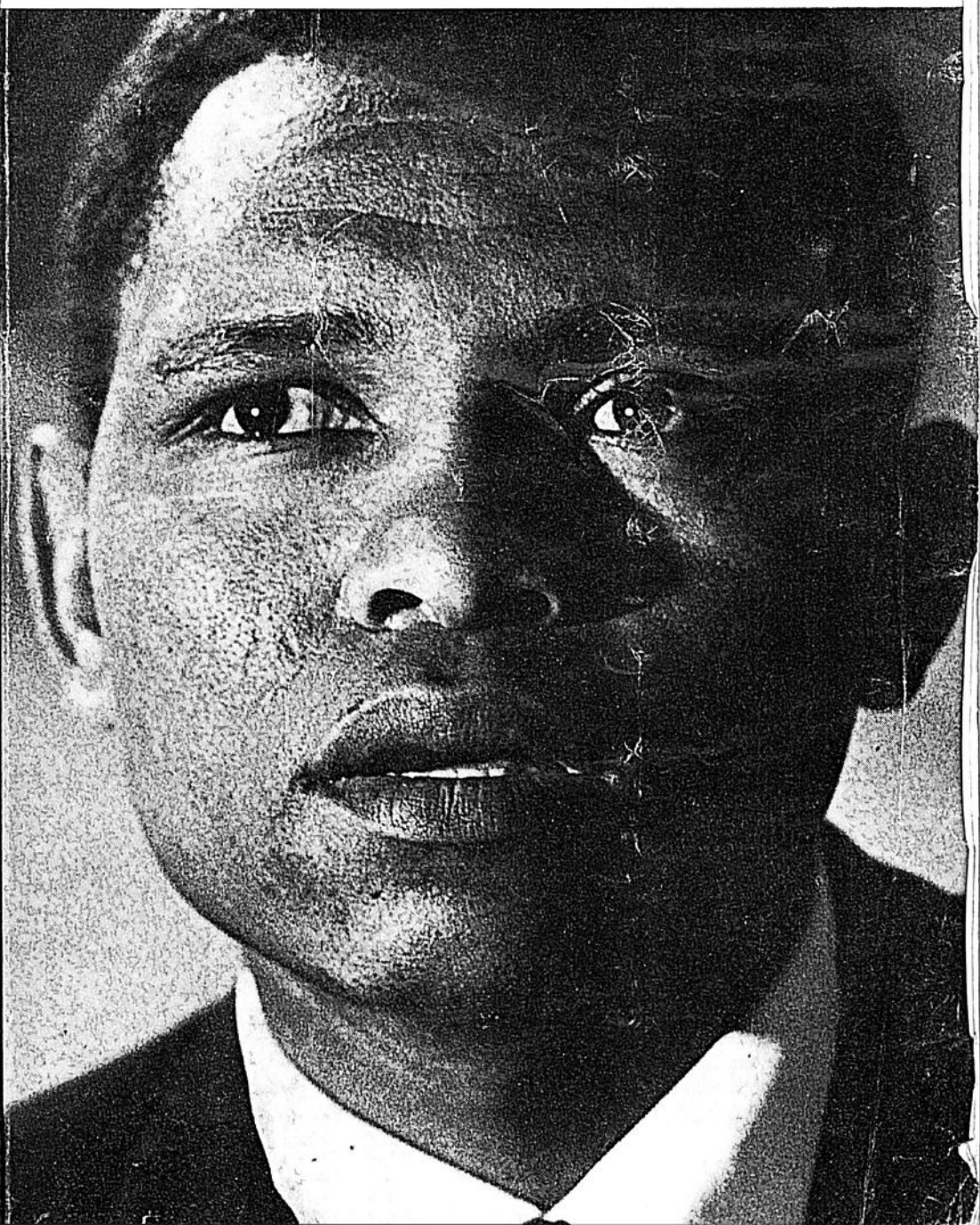

my

världsbild

TIDNINGEN
MÅNADSK
FÖRSTÄNING

10

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING

Utgives av IDÉ och KULTUR
Utkommer en gång i månaden

Nr 10 — 1972

I redaktionen

Finn Harald Wetterfors

Jan Franzon

Gunnar Wieselgren

Lennart Sjögren ansvarig utgivare

Nordiska medarbetare

Einar Engebretsen Norge

Keld Jørgensen Danmark

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)

Sverige kr 25 —

Danmark dkr 32 —

Finland mk 20 —

Norge nkr 30 —

Losnummerpris 2 —

SVERIGE

Sveavägen 34 6 tr 111 34 Stockholm

Postgiro 70 61 90 6 Tel 08/10 34 56

FINLAND

Postgiro 11 20 95 Helsingfors

NORGE

Sophus Lies gate 5 Oslo 2

Postboks 1243, Viken Oslo 1

Postgiro 12 579 - Tlf 56 34 14

© NY VARLD I BILD

Tidskrift för Moralisk upprustning

Tryck Br Tengs Oslo

Omslagsbilden

Sandile Makhwelo kom till världskonferensen i Caux tillsammans med ett trettiotal svarta och vita sydafrikaner. I en intervju på sid 8—9 diskuterar han och en boer möjligheterna att åstadkomma en förändring i Sydafrika.

Vilken är demokratins ideologi?

Samtidigt som de demokratiska värdena är höjda över all diskussion är de hela tiden utsatta för attack både inifrån och utifrån. Därför måste vi ständigt på nytt återvinna dem.

Frank Buchman såg Moralisk upprustning som en demokratins ideologi, där kärnan är förvandling. Han kritiserade en tendens i den demokratiska världen att genom godtycke och obegränsad självskhet förstöra dess livsnerv. Han såg materialismen i alla dess former som demokratins värsta fiende. «Moralisk upprustning vacker till liv de egenskaper som får demokratin att fungera. Den är enkel, opartisk, osektärisk, opolitisk. Den ger åt var man den inre disciplin han behöver och den inre frihet han önskar. Den framkallar och samordnar de enskilda individernas moraliska och andliga ansvar för deras närmaste arbetsområde. Den ger demokratin en fast stomme av självutgivande, aktiva och osjälviska medborgare, vilkas fasta beslut att skapa enhet icke kan rubbas av hansyn till personliga förmåner och som kan konsten att gå vidare åt andra sin paniksakra erfarenhet av Guds ledning.»

«En pånyttfödd demokrati skall tala med fast, samfäll men odmjuk röst och de hårdaste kommer att följa. Skall en världsomfattande renässans av de moraliska och andliga krafterna bryta fram och i elfte timmen föra med sig ett underverk till mänskligheten?»

Klasskamp eller Moralisk upprustning

Av William G. Jaeger

Det är inte lätt för vanliga människor att veta vad man skall tro om de snabba förändringarna i den moderna världen

Under de senaste åren har ansvariga politiker i Amerika sagt att ideologierna är döda och inte längre behöver tagas på allvar. Därför tar de direktkontakt med de politiska ledarna i kommunistiska och icke-kommunistiska länder. Deras inställning är att få så mycket ut av dessa kontakter som de kan. Förbundskansler Willy Brandt sade i sitt tal vid den socialistiska internationals kongress i Wien den 27 juni: «Vi socialdemokrater är övertygade om att en politik som innebär onödigt eller otidsenligt konfrontation inte gagnar någon. Tvärtom ökar den risken för en militär konfrontation.»

På andra sidan sade ledaren för Sovjetunionens kommunistiska parti, Leonid I. Brezhnev: «Vi måste nu bereda oss på en intensifiering av den ideologiska kam-

pen med västerlandet.» Mikhail A. Suslov, Sovjetunionens främsta ideolog, sade helt nyligen: «När det gäller ideologi så kan det inte vara frågan om någon fredlig samexistens mellan socialismen och kapitalismen.»

Denna situation gör att frågan om Moralisk upprustnings plats i den moderna världen blir mycket viktig. Därför att faran för förstörelse, anarki och moraliskt sammanbrott i hela världen är så stor, så diskuteras behovet av Moralisk upprustning mer än någonsin i alla världsdelar.

I en bok som just kommit ut i Moskva heter det: «Tjugonde århundradet är ett århundrade med växande revolutionär aktivitet bland massorna. Många av västerlandets ledare är medvetna om den växande förvirringen i den kapitalistiska världen. De tror att andliga och moraliska faktorer orsakar denna situation. Och detta är den verkliga orsaken till att man

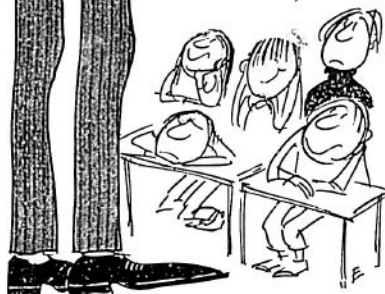
är otillfredsställd med det ideologiska tomrummet. De säger att situationen visar hur mycket en ny ideologi behövs, hur mycket Moralisk upprustning behövs.»

Nyligen talade jag med en av de ledande europeiska kommunisterna. Han sade: «Nu när Nixon och Brezhnev kommit överens om att inte öka produktionen av atomvapen, kan vi fortsätta med vår verkliga uppgift i världen — den ideologiska uppgiften som innebär klasskamp eller Moralisk upprustning. Inom det valet står de stora massorna på olika håll i världen.»

Sedan tillade han: «Ni i Moralisk upprustning tror på en lösning för alla klasser, ovanför klassgränserna. Vi kommunister tror bara på en klass. Det kanske är en metodfråga vilken är den bästa vägen till det gemensamma målet att bygga ett bättre samhälle? Men det finns inga andra alternativ.»

från skol- världen

Lasaret 1972/73 är i full gång Inga nya skolreformer förvirrar Inga lärarlonekonflikter hotar Seco tycks inte planera några stora aktioner Det artar sig att bli ett «normalt» år i skolan, då allt går sin gilla gång På ytan är orostecknen borta, men hur är det djupare ner?

«Jag har mer eller mindre tappat hoppet om mänskligheten över huvud taget och kan faktiskt inte

Vi behöver detta perspektiv för att klart förstå vad som håller på att handa i gruvorna, hamnarna och fabrikena i England, Irland, Quebec, Frankrike, Italien, Tyskland och Japan

En av FN:s toppman som handlagger industrifrågor sade i en intervju «Jag förstår mycket bra vad Moralisk upprustning gör för att besvara klasskampen Men kan ni göra någonting med 'l'enterprise'?» Med detta ord menade han den fria företagsamheten i ordets vidaste bemärkelse Han fortsatte «På det hela taget har inte företagsledningarna samma klara uppfattning om målsättningen för 'enterprise' som marxisterna De saknar också den lidelsefulla övertygelse med vilken marxisterna kampar klasskampen Kan Moralisk upprustning ge en ny målsättning inte bara åt arbetarna utan också åt företagsledarna? Det skulle bli betydligt att man gemensamt tog itu med orättvisor, arbetslöshet och fattigdom både i

se någon som helst lösning på världsproblemen», stod det i ett brev från en som i våras slutade gymnasiet med toppbetyg, en kampande vansteridealist, varmhjärtad och originell Brevet fortsatte «Sa länge människan inte är skapad så att hon kan leva i harmoni med andra och följa naturens lagar på ett naturligt sätt, måste hon nog gå under Men samtidigt kan man ju inte passivt ase mänsklighetens stegvisa undergång utan att av spontan människokarlek göra sitt bästa för att radda det som raddas kan Sannerligen en svar situation, så hopplos

Vi har varit tillräckligt intelligenta för att sätta oss över naturlagarna men inte tillräckligt intelligenta att inse konsekvenserna på lång sikt

Jag tror inte längre på politik — ingen människa kan väl vara bra nog att skapa lagar för och bestämma över andra människors liv? Ingen tycks i alla fall vara stark nog för att inte drabbas av maktvansinne i olika hög grad

Just nu har jag lagt alla ambi-

tioner och ideal på hyllan och försöker na en skaplig harmoni inom mig själv för att kunna leva på ett «bra» sätt och vara «bra» för de människor jag möter i livet Klarar helt enkelt inte av en massa självuppoffrande verksamhet — det leder bara till att jag känner mig otillräcklig och slutar som ett somnlost vrak »

En fjortonåring anförtrödde sin klasskamrat sin kansla av tillvaron så har «Jag har ingenting att leva för Jag skulle vilja vara fjorton år hela livet »

Det har är en utmaning som man inte kommer undan Som ett valdigt rop LAR OSS ATT LEVA!! Det går djupare än alla skolreformer Det är viktigare än alla förbättringar av kursplaner, läromedel, yrkesvågledning och betygsystem tillsammans! Det galler vår nations framtid Larare, skolledare, skolverstyrelse, riksdag och utbildningsdepartement ställs inför den svåraste, angelagnaste och mest ofrånkomliga uppgift men också den mest fascinerande

Malm

Väst- och Osteuropa, utan den förstörelse och bitterhet som klasskampen innebar »

Mänsklighetens framtid beror på i vilken utsträckning vi kan uppnå sådana mål Klasskampen kan mycket lätt leda till anarki och atomkrig Den är otidsenlig och otillräcklig för slutet av 1900-talet Klasskampen bygger på hat och bitterhet Darför har den misslyckats med att skapa en ny människotyp

Lenins felaktiga uppfattning att inom marxismen all moral måste underordnas klasskampen är en av orsakerna till att vi inte fått fram den nya människotypen Moralisk upprustning går mycket djupare och tar itu med det ondas rot genom att lara människan att upptacka sin egen självishet och makthunger När människan i ljuset av absoluta moraliska normer upptacker sanningen om sig själv, då hander någonting som är början till en ny människotyp

Att förändra systemet är bara en halv revolution, säger redaktören för en vänsterorienterad studenttidning i Sydamerika «Moralisk upprustning är den totala revolutionen därför att den förändrar systemet och gör människorna omutliga »

Maurice Mercier, generalsekretär för Franska textilarbetarförbundet (Force Ouvriere) sade i ett tal vid en internationell facklig konferens den 2 april 1972 «Ingen revolution, ingen aktion kan uppnå sitt mål utan människor av verklig kvalitet Om själva karnan är vardelos, om man bara är till halften övertygad, kan man inte vinna kampen Aldrig förut har några revolutionärer haft så fast mark under fötterna och en så stor chans att vinna som vi nu har med Moralisk upprustning Ingen stor revolutionär aktion har börjat med så många utvecklingsmöjligheter och så många brohuvuden i världen »

Europas stora äventyr

Av Jean Rey

«Europa står inför ett stort äventyr», sade förre ordföranden för EEC-kommissionen, Jean Rey, inför bl a politiker, industri- och fackföreningsmän i Caux «Vi har använt för mycket tid under senare år till diskussioner om våra nationella sårbarheter. Allt för lite har vi talat om vad vi som europeer skulle göra för världen»

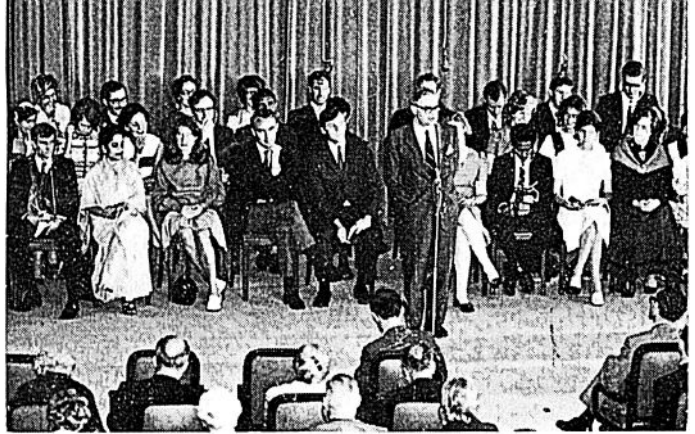
Vi europeer kan inte längre gomma oss bakom ett generöst Amerika. När det går galemt på något håll i världen kan vi inte längre skylla på den ekonomiska recessionen, på Kina eller något annat

land. Vi är nu själva ansvariga för vad som sker i världen.

Det är inte så att Amerika har förlorat sin ställning. Men faktum är att vi europeer är fler till antalet, har ett mer omfattande affärsutbyte och producerar mera jordbruks- och industriprodukter. Därför är det väsentligt att vi 250 miljoner europeer mer aktivt överväger vad vi skall göra tillsammans.

Det är av vikt att detta nya Europa först och främst är en samfallighet och ej en marknad. Dess grundval är i första hand inte ekonomisk utan andlig. Dess ursprung var försoning, ett slut på århundraden av det djuriska, idiotiska dödanandet av varandra.

Om vi någonsin skulle förlora medvetandet om Europas bestämelse, så är det på denna plats, Caux som vi blir påmind om den »

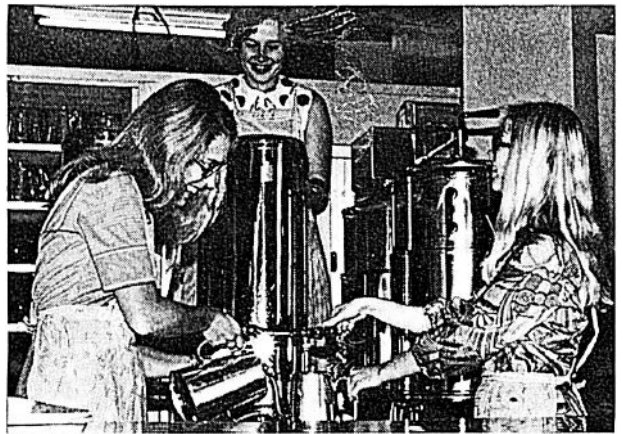
Jean Rey, förre ordföranden för EEC kommissionen tillsammans med ungdom från olika delar av världen

Finland har ordet

Professor Kullervo Rainio, (bilden nedan), finsk riksdagsman, i samspråk med riksdagsmännen Adolf Scheu, Tyskland, och Japie Basson, Sydafrika, längst till höger samt Jens J. Wilhelmsen, Norge, andra från vänster.

Riksdagsman Rainio, som är professor i socialpsykologi vid Helsingfors universitet, yttrade i Caux: «Vetenskapligt sett är moralisk uppbyggnad den mest rationella vägen. Jag skulle vilja komma tillbaka hit efter ett år, när jag kanske hunnit skriva någonting om dessa frågor, och tala om för er varför den här vägen är den mest rationella»

Kom till Finland. Arbeta för den här ideologin. Vi behöver er alla »

▲
Världens bästa kaffe! Sirkka-Liisa Lindberg, Eeva-Kaarina Paivalainen och Carita Lindgren från Finland skoter kaffemaskinerna i Caux. Med sina Kalevala-sånger och finska folkvisor gjorde de Finland levande för Caux-konferensens deltagare från många länder.

och konstsmide, men tillverkningsprogrammet har nu breddats till andra metallkonstruktioner också. Foretaget, som i host firar 75-årsjubileum, grundades av farfadern till den nuvarande innehavaren Jacky Brandt och det tillhör de «småforetag» som trots denna benämning utgör en viktig del av hela landets ekonomi. Jacky Brandt, en dynamisk ung företagare i trettioårsåldern, tog tillsammans med sin fru emot oss i sitt hem. Det är modernt, enkelt och med en fornamlig utsikt över det vackra landskapet runt Gruyere. Senare under kvällen kom hans far, Willy Brandt, som var chef för foretaget fram till 1970. Utan att vara tvingade av lagstiftning eller av krav från fackligt håll har dessa män varit pionjärer inom sitt område. Låt oss lyssna till dem.

Foretagsnamndens roll

«De företagens tid är förbi som ensamma fattar beslut, som arbetar för sig själva och behandlar personalen som det behagar dem», förklarade Jacky Brandt i våras inför handelskammaren. «Vi behöver en annan värdering av livet som sätter människan framst.»

Brandt är övertygad om att bakom alla de olika försöken att tolka ordet medinflytande ofta doljer sig en inställning byggd på omvänd missstro som det framför allt gäller att ta itu med. Dessutom har han skapat en företagsnamnd med representanter valda av personalen för äldre och yngre arbetare, utländska arbetare och montörer som arbetar utanför fabriken.

«I den här namnden», fortsätter Brandt, «diskuterar vi tider, arbetsprogram, företagsdisciplin, inköp av nya maskiner, förseningar i vissa arbeten, utbetalning av lönerna. Vid dessa sammanträffanden försöker jag lara kända installationer hos representanterna för personalen. Vi kan öppet diskutera saker och ting tillsammans för att utan färdiga uppfattningar söka det bästa.»

Det är sannerligen en skola och informationerna måste nå ut till

—Medinflytande—

Andan i ett litet schweiziskt företag

Schweiziska folket kommer snart att yttra sig över innehållet i ett initiativ som framlagts av schweiziska LO beträffande medinflytande i företagen, ett område där staten hitintills inte ingripit. Likaledes kommer debatten om inbor-

den i ordet medinflytande att följa i dess spår.

Det är mot denna bakgrund som vi presenterar för våra läsare de erfarenheter som gjorts inom det schweiziska företaget Brandt. Dess första produktion bestod av lås

de olika mellaninstanserna för att vi skall kunna nå fram till detta sammanbindande element som det s k medinflytandet i dess vidaste mening innebar Men håller ni inte med om att utan alla dessa bemo-danden kunde klasskampen, oratt-visorerna och kanske arbetslosheten komma att ta överhand? Om arbetsgivarna i begreppet medinflytande laggar in ett tillräckligt stort och osjalviskt mål, kommer foljden därav att bli en sund och balanserad ekonomi och inte en profit som bara kommer några fa till godo »

Enligt Brandt «finns det bara ett recept för att uppnå ett riktigt medinflytande att detta är uppriktigt velat och osjalviskt» Han är overtygad om att det kommer att vara möjligt att i denna anda vanda materialismens ström i dagens läge

När Brandt berättar för sina kolleger om bakgrunden till sitt handlande omtalar han att han etablerade sig som låskonstruktor, men att han från början hade beslutat att använda sitt yrke för att skapa något nytt inom arbetslivet «Darför har jag beslutat att basera mitt liv på arlighet både i min familj och i mina affärsförbindelser Jag har accepterat att ställa mitt liv in under den högre auktoritet som man finner i stillheten i sitt innersta Darigenom upptäcker man lättare behoven hos människorna omkring en

«Mojligt att vara arlig i affärer»

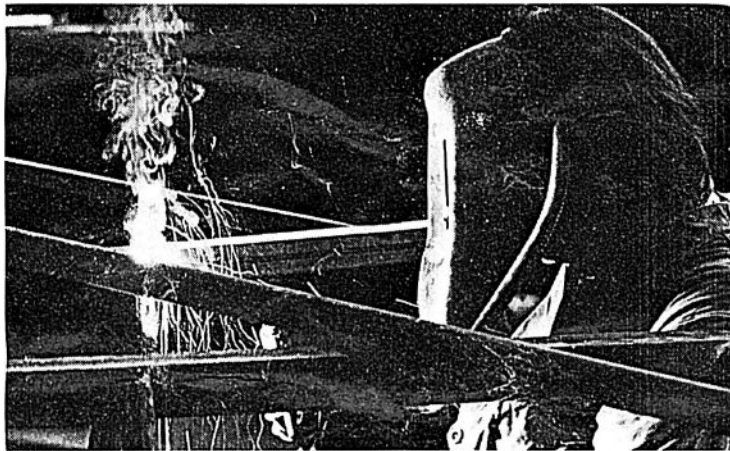
«När jag började i mitt yrke trodde jag förstås fullt och fast att det var uteslutet att vara arlig i affärer,» berättar Willy Brandt «Av nyfikenhet gick jag till en av de första sammankomsterna för Moralisk upprustning i Schweiz på ett hotell i Geneve där jag till och med fick hora en advokat tala om absolut arlighet!

Några dagar tidigare hade min far fått besök av en valkund arkitekt som kom för att informera honom om avslutandet av ett viktigt kontrakt vilket skulle uppfylla hans drömmar som yrkesman Arkitekten sade 'Salta rakningen or-

dentligt, halva fortjänsten till dig, halva till mig'

Jag blev emellertid medveten om att den här affären inte var 'korrekt' Trots att min far betraktade mig som 'tokig', beslut jag att gå och träffa arkitekten i fråga för att låta honom få del av mitt beslut att vara arlig i affärer och inte acceptera hans plan 'fifty-fifty' Svaret blev lika hovligt som omedelbart 'Det har ar praxis inom affärlivet Vem har satt griller i huvudet på er?'

Men arkitekten följde mig ut

på gatan och plötsligt knackade han på min bilruta medan jag satt i bilen försjunken i stridiga tankar 'Det ar okay,' sade han 'Ni ar modig Satt det pris som ni anser riktigt Vad mig beträffar ar saken klar' Och så gick han

Sedan den dagen förstod jag att det inte bara var möjligt att vara arlig i affärer, men att det var min uppgift som arbetsgivare att dagligen bevisa det

Vi har lart oss att varken ha dubbel bokföring eller 'hemliga fonder' som vi undanhåller skattemyndigheterna Vi har alltid vagrat att sätta priset efter kundens 'kapacitet' Det ar inte alltid så lätt Nyligen fick vi en beställning av ett betydande schweiziskt företag som garanterade full sysselsättning åt vårt företag under åtskilliga månader Vi hade kommit ovens om ett pris — samman med arkitekterna — efter en så noggrann kalkyl som möjligt Sedan vi skrivit under kontraktet, men in-

nan vi hunnit påbörja arbetet, hade jag genom en personlig undersökning kommit på en arbetsmetod, som möjliggjorde en snabbare produktion Det var en stor frestelse för mig att tillämpa min nya metod utan att namna den för någon och så utan vidare stoppa den ökade vinsten i egen ficka, en vinst som skulle uppgått till fjärdedelen av kostnaden Eftersom jag var i stort behov av likvida medel just da, kunde jag först inte inse varför jag skulle neka mig en vinst som jag när allt kom om-

kring bara hade mitt eget arbete att tacka för »

Sjalva roten till inflation

«Men när jag tankte igenom saken sa jag till mig själv att jag har stod inför en av orsakerna till inflation i alltför höga priser på produkter som man skulle kunna tillverka billigare Jag hade inte rätt som arbetsgivare och foljaktligen också som ansvarig för den ekonomiska utvecklingen att undandra mig mina skyldigheter Jag skrev foljaktligen ett brev till arkitekterna för att låta dem få del av min upptäckt och av mitt beslut att sänka priset Det ar onödigt att säga att de blev förvånade' Arbetet utfordes sedan enligt det nya priset I år fick vi av namnda företaget en order på ett annat viktigt arbete Jag ar overtygad om att vi aldrig skulle ha fått denna order om jag inte hade haft modet att

Forts s 14

Ett av de starkaste inslagen i 1972 års Caux konferens var den sydafrikanska delegationen. Den bestod av ett trettiotal personer från de olika rasgrupperna. Bland delegaterna var politiker från oppositionspartierna, diplomater, lärare, sjukskoterskor, husmodrar och studenter.

Vi återger här delar av en intervju som den indiske journalisten Sanjoy Hazarika gjorde med två sydafrikaner: Bremer Hofmeyr, som tillhör en boerfamilj som varit mycket aktiv i sydafrikansk politik, och Sandile Makhwelo, en svart student.

FRÅGA Lyssnar den sydafrikanska regeringen på Buthulezi och de andra ledarna för de nya svart-bantustaterna?

SANDILE MAKHWELO Regeringen lyssnar på vad dessa ledare har att säga om de förs'lag regeringen själv lagt fram. Men den är inte intresserad av att lyssna på vad de har att säga om ett oavhängigt forenat Bantustan. Jag tror att initiativet måste komma från oss afrikaner och inte från de vita, de kan inte tanka för oss. Vi behöver tanka för oss själva.

FRÅGA Menar ni att någonting häller på att förändras i Sydafrika?

BREMER HOFMEYR Regeringen har 2/3 majoritet i det vita parlamentet, vilket betyder att den sitter mycket säkert i sadeln. Å andra sidan kan man peka på president Bandas statsbesök i Sydafrika förra året. Somliga stater i Afrika har kritiserat honom, andra stod-

jer honom. Men i varje fall kan man nog med sanning säga att han är den förste som fått representeras för alla raser att sitta vid ett enda bord.

FRÅGA Vad skulle ni först och främst vilja förändra i Sydafrika?

SANDILE M Först utbildningen. Vårt folk fönekas rätten till jämlikhet i utbildningen. Vidare den ekonomiska situationen. Om vi kunde få samma chanser som de vita och samma betalning för samma jobb, så skulle jag vara tillfredsställd.

BREMER H De vita som är utbildade och har ekonomiska möjligheter att klara sig under alla omständigheter skulle kanske kunna gå med på att avskaffa dessa olikheter. Men de vita som saknar utbildning — men ändå har vissa privilegier därför att de är vita — skulle inte vilja avstå från sina privilegier.

SANDILE M Jag tror inte att

Den indiske journalisten Sanjoy H. och Sandile Makhwelo (tv) från S

Samma norm för alla

Riksdagsman Japie Basson, utrikespolitisk expert i det sydafrikanska oppositionspartiet, United Party, gjorde under sin vistelse i Caux en del uttalanden som är av intresse både för dem som vill ha en revolutionär ändring av systemet i Sydafrika och dem som hoppas på en mera gradvis utveckling. Vi citerar:

«Vanligen när man, ensam eller tillsammans med några kolleger, försöker lösa ett politiskt problem, finner man att man måste anpassa lösningen eller planen till de existerande förhållandena. Resultatet blir att det som skulle vara en lösning inte alls blir någon lösning. Därför menar jag att det är både logiskt och rationellt att först förändra folks tankande och attityder efter de ideal som vi själva har i Caux, om vi skall ha någon verklig möjlighet att lösa de mänskliga problemen vi brottas med.»

Det råder inget tvivel om att konferenserna i Caux är de enda 'Forenta nationerna', där nationerna verkligen är förenade. Det gäller inte bara om de olika nationaliteter som mots har, utan också om

olika folkgrupper i ett och samma land som ni ser är både svarta och vita, engelsktalande och boer från Sydafrika tillsammans har.

Stora förändringar håller på att ske i Sydafrika. Men för många av oss går det för långsamt. Ingenstans diskuterar man så intensivt om behovet av förändring på de mänskliga relationernas område som i Sydafrika.»

I fortsättningen berörde Basson den egenrättfärdiga dubbelmoral som bedömer andra länders problem efter en annan norm än den som tillämpas på ens eget land. «Vi gör oss alla skyldiga till en sådan dubbelmoral,» sade Basson. «Men här i Caux finns det bara en norm för alla människor, alla nationer och alla omständigheter. Här sätter ingen sitt folk över andra folk.»

Moralisk upprustning uppmanar människorna att se upp till andra folk i stället för att se ned på dem. Jag kan inte tanka mig ett bättre medel att få till stånd den förändring vi vill ha i vårt land än att sprida den anda som finns här i Caux.»

an vi göra för Sydafrika

rasfrågan utan jämlikhet egentligen är det stora problemet

FRÅGA Ni talar om att ni vill att situationen skall bli annorlunda i Sydafrika. Vilka praktiska steg har ni och andra vita tagit för att uppnå era mål?

BREMER H Jag kämpar för att varenda människa jag möter skall säga precis vad han kanner, alldeles oberoende av de ekonomiska eller sociala konsekvenserna. Ledaren för en av rasgrupperna vågade inte ge sig i kast med den vita regeringen. Men han beslutade att riskera sin position och bli absolut arlig och säga precis vad han tänkte. Alla frågar nu vad som hänt med den mannen som brukade vara så försiktig. Vi försöker inte uppvigla sådana människor mot regeringen, men den här mannen säger «Jag försöker inte bringa regeringen i förlegenhet, inte heller vara regeringen till obehag, utan säga sanningen vad det än kostar»

rika (th) intervjuar Bremer Hofmeyr, mitten, frika

En av våra vänner är stadsingenjör i Springs, en grannstad till Johannesburg. Han hade så gott som uteslutande sysselsatt sig med de vitas problem. En dag när han var stilla och försökte vara arlig med sig själv skrev han ned följande tanke: «Du är inte stadsingenjör enbart för de 30 000 vita i staden men för 100 000 av alla raser». Dittills hade bara högavlönade vita arbetare fått bygga hus med resultat att de blev alldeles för dyra för lågavlönade svarta. Byggnadsingenjören satte i gång med utbildning för svarta byggnadsarbetare. Dessutom arbetade han på att få fackföreningarna att bryta ner de rasbarriärer som innebär att endast vita hade rätt att arbeta i vissa jobb inom byggnadsindustrin.

Naturligtvis motte han miss-tacksamhet och motstånd från flera håll. Men resultatet blev att man till ett lågt pris fick fram fyra rums tegelhus med rinnande vatten och avlopp. Hittills har inemot en miljon afrikaner fått sådana hus i Johannesburgstrakten.

Allt detta sker inom ramen av apartheid, men ändå är det ett stort framsteg för den som levat i den fruktansvärda slum där miljoner afrikaner måste bo, att flytta in i ett ordentligt hus.

FRÅGA Ni vill ha förändring i Sydafrika. Hur tror ni att den övriga världen kan hjälpa till så att denna förändring kommer till stand?

SANDILEM Den bästa hjälpen vore kanske om människor i andra länder lever sammnan på det sätt som de väntar att vi i Sydafrika skall göra. Jag har varit i England, och jag har sett med egna ögon att människorna där inte lever på det viset. De svarta i England har samma bitterhet som vi, kanske mera. Hur kan de och engelsmannen leva samman på ett sådant sätt att alla är lyckliga och

tillfredsställda? Nyheterna om ett sådant samliv skulle snabbt sprida sig och vi i Sydafrika skulle bli nyfikna och skulle vilja leva på samma sätt.

BREMER H Jag är för konstruktiva kontakter mellan den övriga världen och Sydafrika. Min uppfattning är att man stärker de reaktionära krafterna i landet genom en isoleringspolitik. Jag är emot isolering därför att jag är för förändring. Polaroid, ett amerikanskt företag, var föremål för patryckningar från olika håll att med bibehållen självaktning lämna Sydafrika och slå igen sin fabriksdörr. De skickade två vita och två svarta amerikaner till Sydafrika för att undersöka situationen och komma med rekommendationer. De kom tillbaka med två rekommendationer: 1) Att företaget inte skulle lämna Sydafrika därför att många svarta sydafrikaner då skulle bli arbetslösa. 2) Att företaget skulle betala samma lön för samma arbete, oberoende av ras. Detta genomfördes också. Hela denna fråga diskuteras nu livligt i Sydafrika, och två stora banker (Standard Bank och Barclay's Bank) går på samma linje som Polaroid.

Många i Europa kritiserar det orättvisa lönesystemet i Sydafrika. Men i sina egna länder har de företag med dotterbolag i Sydafrika som inte betalar samma lön för samma arbete. Jag skulle vilja att alla i Europa som kanner att detta är orättvist, tog itu med moderföretagen i sina egna länder.

Under våra politiska och ekonomiska problem finns mänskliga problem som självishet, hat, fördomar, fruktan och överlagsenhet. Jag skulle önska att människor från andra delar av världen som löst dessa problem i sina liv skall komma till Sydafrika och ge de lösningar de funnit till svarta, vita och bruna i vart land.

Receptrutan

GRÖNSAKSPILAFF FRÅN INDIEN

Långvaga gaster! En svensk husmor kan plötsligt stå inför frågan Vad bjuder jag en indisk vegetarian på? Anasuya Paithankar från Indien (bilden) ger oss ett förslag med det här receptet Kryddorna är lätta att få tag i och smaken är sådan att även «otranade» svenskar kan njuta av den

For 4 personer

3 dl ris
150 g margarin eller annat matfett (kan minskas)
1 medelstor potatis
2 morotter
En handfull arter, gröna
En handfull bonor, bryt eller ha ricots verts, blomkål
1 medelstor lok
Kryddor
1/2 tsk turmeric (gurkmeja)
1/2 tsk ingefära
karnorna ur 2 st kardemummor
= ca 15 karnor

1 lagerblad
4 hela nejlikor
4 svartpepparkorn
salt

Tvätta och rensa grönsakerna
Skar potatis och morotter i tarringar
Dela blomkålssektorn i mindre bitar

Skar loken i tunna skivor

Varm matfett i stadig gryta, stek loken guldbrun och stall den i varmgång
Stek lätta grönsakerna i samma fett, en sort i taget
Stro något salt över och stall dem på varmgång, ej hopblandade med loken, som spars till garnering
Hall av en del av fett och spar till annan flöttyrkokning
Stek kryddorna i återstående botten-skyllan i ett par minuter
Lagg i riset och stek under omrörning en kort stund
Slå på 3/4 i kokande vatten och salt
Låt riset koka kraftigt utan lock tills vatskan nästan sugits upp

Hall över riset i eldfast form, blanda i de stekta grönsakerna
Använd gaffel vid omrörning
Sätt formen overtäckt i svag ugn (150°) i 20 minuter eller tills ris och grönsaker är mjuka

Varsågod! Smaka på en indisk rätt

Garnera risrätten, som kan hal-las upp på fat eller lannas i formen, med de stekta lokringarna
Ev kan också stekta mandlar, paprikaringar, tomatklyftor användas vid garnering

Östeuropés syn på Caux

Meta är en ung dam från Jugoslavien
Vi rakade motas vid en måltid i Caux

Vad är det som intresserar dig här i Caux?

— Jag har funnit att människorna här och i andra liknande centra för Moralisk upprustning har mera «innehåll» än några andra som jag träffat
Och på grund av deras omsorg och uppriktighet fick jag förtroende för dem som individer och var och en tar emot allt efter sina behov
Vi vet alla att detta är kommunisternas vision
Men det

samhälle jag sett i Moralisk upprustnings centra i London och nu i Caux, med dess spontana organisation, överträffar alla mina förväntningar, även de mest idealistiska, inte så mycket på grund av organisationsformen, men på grund av respekten för varandra och omsorgen om individen

Vad innebär det för dig, som medborgare i ett kommunistiskt land, att konfronteras med världens människor och deras attityder?

— Er inställning till kommunismen saknar i allmänhet djupare förståelse
För oss är det ett slag i ansiktet att bli mött med den inställningen att allting som kommer från vår sida måste vara någonting dåligt som man skall vara rädd för

Ni måste förstå att det finns

goda och uppriktiga människor bland kommunisterna!

Jag har tankt ganska mycket över hur klyftan mellan er och oss i den sk kommunistiska världen kan överbryggas
Det gäller text gudsbegreppet
För de flesta av oss betyder det någonting ytligt, med politiskt innehåll, sammankopplat med kyrkans historiska förflutna — kyrkan som en del av ett feudalt och kapitalistiskt «establishment»
Men ordet «samvete» är något som vi förstår

Jag tror att osjälviskhet, uppriktig omsorg, vilja till förståelse och ett öppet hjärta kan vara ert bästa sätt att visa oss vad vi saknar i vår ideologi

Du tror alltså inte att den stora skiljelinjen i världen går mellan kommunisterna och icke-kommunisterna?

Forts s 14

Korna hemma igen Brodern Wicky en hostdag fram för Mountain House

Så var det då

Åttio liter mjölk på mulans rygg, klovjat i två behållare. En timmes vandring nedför bergstigen — och så upp igen, morgon och kväll.

Det var en del av livet i alpbyn Caux i gamla tider, när bonden Wicky drog ut till fabodarna med sin familj. De skotte 45 kor på sommarbete och de ystade den goda schweizerosten i stora kar. Som på de flesta håll än idag, där kor betar på alpsslutningarna, skottes mjolkningen för hand. Och i Schweiz är det framför allt ett jobb för karlar.

Numera kommer korna till sommarbetet resande med lastbilar från trakten av Vevey. Är man i Caux en dag i slutet av maj kan man få se lasten avlevereras framför Mountain House, där korna börjar sin vandring till Sonchaud och vidare uppåt Rochers-de-Naye. Är man på platsen i slutet av september hör man plötsligt en dag luften fyllas av klockklang, inte bara en ensam ledarskälla utan en symfoni av instrument i olika storlekar. Ett hosttecken, korna kommer hem.

Fru Wicky har bott hela sitt liv i Caux. Nu har hon en liten lagenhet ovanför posten i det yttersta tornet på Mountain House. Hon har många detaljrika historier att berätta om Grand Hotel, den första stora byggnaden i alpbyn, byggdes med sten som hamtades på mulforor från ett stenbrott långre bort. Vagar var nästan obefintliga, järnvägen var inte färdig. Grand Hotel öppnades 1893 och gästerna avhamtades med hast och vagn eller släde. I Ghion. Såvida de inte anlände i eget ekipage. Kejsarinnan av Österrike var en av dem som brukade komma till Caux och bo på Grand Hotel. Men det var en epok som tog slut när hon blev mördad på väg till Genève 1898.

Skolbarnen i Caux kunde inte rakna med annan transport än egna ben, även sedan järnvägen blivit färdig. De skulle gå till Ghion, och för konfirmationslasningen ändå till Montreux, sex branta kilometer med 700 meters höjdskillnad. Men om det regnade mycket hårt, kom det någon hemifrån och motte dem halvvägs under en stor gran med middagsmaten.

När Frank Buchman och folket från Morahsk upprustning kom till Caux 1946, blev familjen Wicky deras goda vänner. Många kommer ihåg herr Wicky med den stliga mustaschen. Ofta såg man honom med hogaffeln i hand skota sina kor. I tidigare år skickade Frank Buchman upptäckte hans skicklighet i att jodla och spela dragspel och inkluderade honom vid många tillfällen bland sina gäster.

Nu är fru Wicky ensam. Men varje dag går hon till den stora tvättinrättningen i Mountain House, där sommarkonferensen fått bergen av lakan och handdukar, förkladen och grytlappar att vaxa. Förutom det arbete hon gör — vid fyllda 77 år — har hon bett att få komma då och då på veckosluten och hjälpa till med gronsaker och bakning. Det är hennes eget speciella bidrag till vad Caux, alpbyn som blivit världsentrum, ger till andra folk och länder.

Saxat och citerat

DET FINNS MÅNGA SOM INTE syns och som aldrig kommer i någon uppslagsbok. Men det kan ändå vara just de som kan vacka tron på att godhet och kärlek finns i världen.

Sigrid Gillner i Expressen
24 8 72

DET ÄR ETT MISSTAG ATT TRO att svenskarna är särskilt avancerade eller emanciperade. Engelsen är inte mindre sexuellt befriade. Men det som kännetecknar Sverige är att moralen blivit regeringens angelägenhet, medan den på andra håll är någonting oavhängigt som växer fram ur förändringar i samhället.

Roland Huntford i «The new totalitarians»

VI KOM, SOM MURVLAR BRUKAR, med anteckningsblocket i ena handen och skepticismen i den and-

ra – för att motas av nyheterna om katastrofen i München. Man hade väl aldrig tvivlat på att världen inte var precis som den borde, men just då kände man sig ställd inför en outtlad fråga: «Känner du nu att man faktiskt behöver förvandla människor?»

Hur skall man då förändra världen? Det är ingenting mystiskt med den saken, enligt Moralisk upprustning. Först erkänner man att felet kan finnas hos en själv, inte hos andra. Sedan slår man sig ner, tyst och stilla, och frågar efter Guds ledning. En av våra favoritter säger att han aldrig tittar på sig själv, därför att han inte gillar smutsiga bilder, men en sådan här självexponering har bevisligen fungerat för otaliga tusen moralisk-upprustare.

Ur en artikel om Caux av signaturen Atticus i Sunday Times, London, 10 9 1972

Fiskerifilosofi

Fiskare blir ju som bekant ibland filosofiska. I mitt fall finns det två särskilda anledningar till att fundera under fisketurena: dels motsvaras inte min fiskeentusiasm av verkliga kunskaper, så det blir ofta gott om tid till att filosofera mellan nappen, dels är jag som kristen egentligen kallad att vara en människofiskare.

Så här kommer en del slutsatser från fisketurer i Norrland, när regnet strömlade ned eller myggen formorkade solen, eller iskallt vattnet skoljde ned i stovlarna medan forellerna föraktfullt tittade på mina flugor eller maskar.

1) Det är bara de fiskar som man *fangar* som räknas. Inte foreller som man skrammer eller gör intryck på, eller de nästan fångade jattefiskar, som man berättar om efteråt.

2) Fiske kräver *talamod*. Man måste veta när man skall byta flu-

ga och när man tålmodigt skall fortsätta med samma bete.

3) Man kan inte tvinga forellen att svalja kroken. Fisken måste själv besluta sig för att nappa.

4) *Tystnad* är nödvändig. Man skrammer bort fisken genom att förä ovasen eller prata eller tom genom att rora sig så att skuggan faller över vattnet.

5) Man blir aldrig en bra forellmetare om man inte *tycker om* att fiska, trots mygg eller revar som alskar att trassla in sig i buskar och stenar.

6) Somliga envisas med att alltid använda samma gamla fluga för all slags fisk. Men en forell kräver ett annat bete än en abborre eller en torsk.

7) Man måste fiska där *fisken finns*, inte där man själv finns och där man tycker att det är bekvämast. Somliga föredrar att fiska från en stol vid stranden när

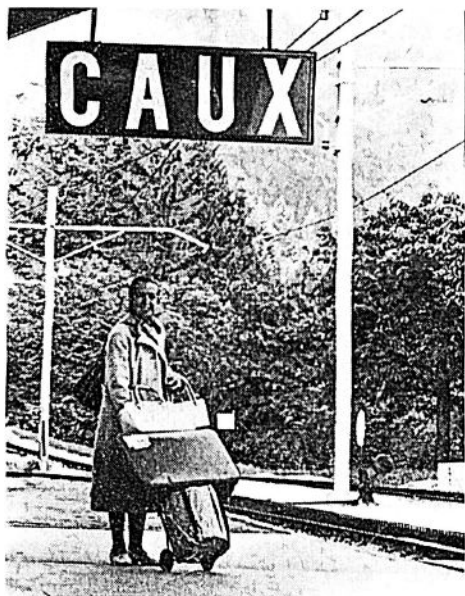
de egentligen skulle behöva vada ut i den stridande strömmen för att komma nära fisken.

8) Skulle dessa fiskeri-funderingar också kunna vara tillämpliga på människofiske?

B J

Kort nytt

CAUX

Elisabeth Bygott an en av de många bidragsgivarna till Moralisk opprustnings varldscentrum i Caux, Schweiz, under den gangna sommaren Med sig från England hade hon 30 kg honung, och som syns på bilden hade hon en del bagage också Trots att hon fick byta tåg fyra ganger, sade hon att det varit en av hennes mest upplevelserika resor När hon behövde det, fanns det alltid en hjälpande hand tillreds

INDIEN

Sex unga indier skrev ett brev till «The Times» i London och tackade engelsmannen for deras snabba beslut att valkomna asiaterna fran Uganda trots att de sjalva har stor arbetsloshet Vidare skriver de «Er regering har visat verkligt statsmannaskap genom att hålla tidigare loften och genom att kampa for att dessa man, kvinnor och barn skall få en mansklig behandling Det moraliska ansvar som brittiska ledare visat ar oppmuntrande nar minsta motståndets lag och nationella sarintressen blivit ledstjarnor for politiska avgoranden på olika håll i varlden »

LAGOS, NIGERIA

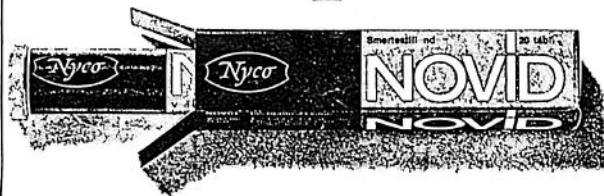
En tjanstman kopte 100 ex av «Den svart-vita boken» for att sanda den till man i ansvarig stallning inom regering och undervisning i Lagos Omedelbart fick han en order på 100 ex från en rektor som ville ha boken for sina elevers rakning

MELLANOSTERN

En arabisk student skrev till en tysk riksdagsman och uttryckte sin sorg over våldshandlingarna i Munchen Studenten och riksdagsmannen traffades i somras vid Moralisk opprustnings varldscentrum i Schweiz I brevet stod det också «Alla oppriktiga araber som har en fast tro på sin rattvisa kamp fordomer sådan terroristverksamhet Jag hoppas och ber att ni inte kommer att missforstå araberna och fordoma dem for vad ett fåtal extrema och hatdrivna manniskor gor Jag har också en fast tro på att i det ogonblick vi alla blir av med vart hat och vår bitterhet, kommer vi att finna svaret »

Legemiddel fra NYCO

Hodepine?

Novid gir hurtig lindring ved hodepine
Tablettene tas oppløst i vann,
og er skånsomme selv for ømfintlige maver
Novid er effektiv ved reumatisme,
menstruasjonssmerter og forkjølelsesubehag

Novid fåes uten resept på apotek og medisinsalg
Rør og foliepakning a 20 tabletter
Glass a 40 og 100 tabletter

NYEGAARD & CO AS OSLO

Medinflytande Från s 7

avstå från det 'hogre priset' — avstå från att gora en 'rejal hacka',» sade Brandt med glimten i ögat

«När jag talar om detta för mina kolleger förebrår de mig gärna för att jag inte tar med i beräkningarna en tillräckligt stor riskmarginal. För många av dem är 'riskmarginalen' lika med deras villa och jag behöver inte en sådan. Man klagar också i företagarkretsar på arbetskraftens dåliga insats. Våra arbetare vet att vi är engagerade i en kamp för arlighet i affärer, att vi gör allt vi kan för att bidra till en sund ekonomi. Eftersom vi ger arbetarna alla de möjligheter som de behöver för att

utvecklas, för att ta initiativ eller för att ta sitt ansvar, så blir de intresserade i sitt arbete och får smak på ett valgjort arbete. Jag tror för övrigt att arbetarnas prestationsnivå sjunker i direkt förhållande till arbetsgivarnas patriarkaliska inställning, som medför att man inte vågar fördrå något av fruktan för att bli kritiserad.

Vår arbetsmetod? Hos oss får direktören en bestämd lön, liksom övriga anställda. Reserver sättes åt sidan för skatter och de investeringar som är nödvändiga för företagets utveckling. Våra löner följer index och ökas två gånger om året. Vi har kunnat rationalisera utan att en enda arbetare blivit avskedad.

Genom det att vi tagit risken att vara arliga och tillsammans bara företagets utveckling har vi kunnat följa en väg som jag anser leda till verkligt sociala framsteg.»
Med tillstånd av Tribune de Caux.

Osteuropé... Från s 10

— När vi står inför den absoluta arlighetens utmaning måste både ni och vi ändra uppfattning. Andamålet helgar text inte medlen. Jag tror att det som gjorts i religionens namn, text under inkvisitionen, var lika orätt och av precis samma natur som utrensningarna vi sett bland kommunisterna.

Jag tror att nya element i vårt tankande måste verka som jast inom vår egen ideologiska ram. Glöm inte att boken «En dag i Ivan Demsovitichs liv» skrevs av en kommunist. Orsaken till att den boken betydde så mycket för mig var att jag kände igen likheten mellan Ivans liv i fånglägret och atmosfären i den butik i London där jag arbetade just då. Boken visade mig att man kan finna frihet under alla yttre omständigheter a) därför att våra tankar alltid är fina b) därför att man glommer sig själv när man tankar för andra och har omsorg om andra.

Eva Ruse Hanssen

Diriger Deres
import via
KRISTIANSAND

med sine gode
forbindelser fra
utlandet

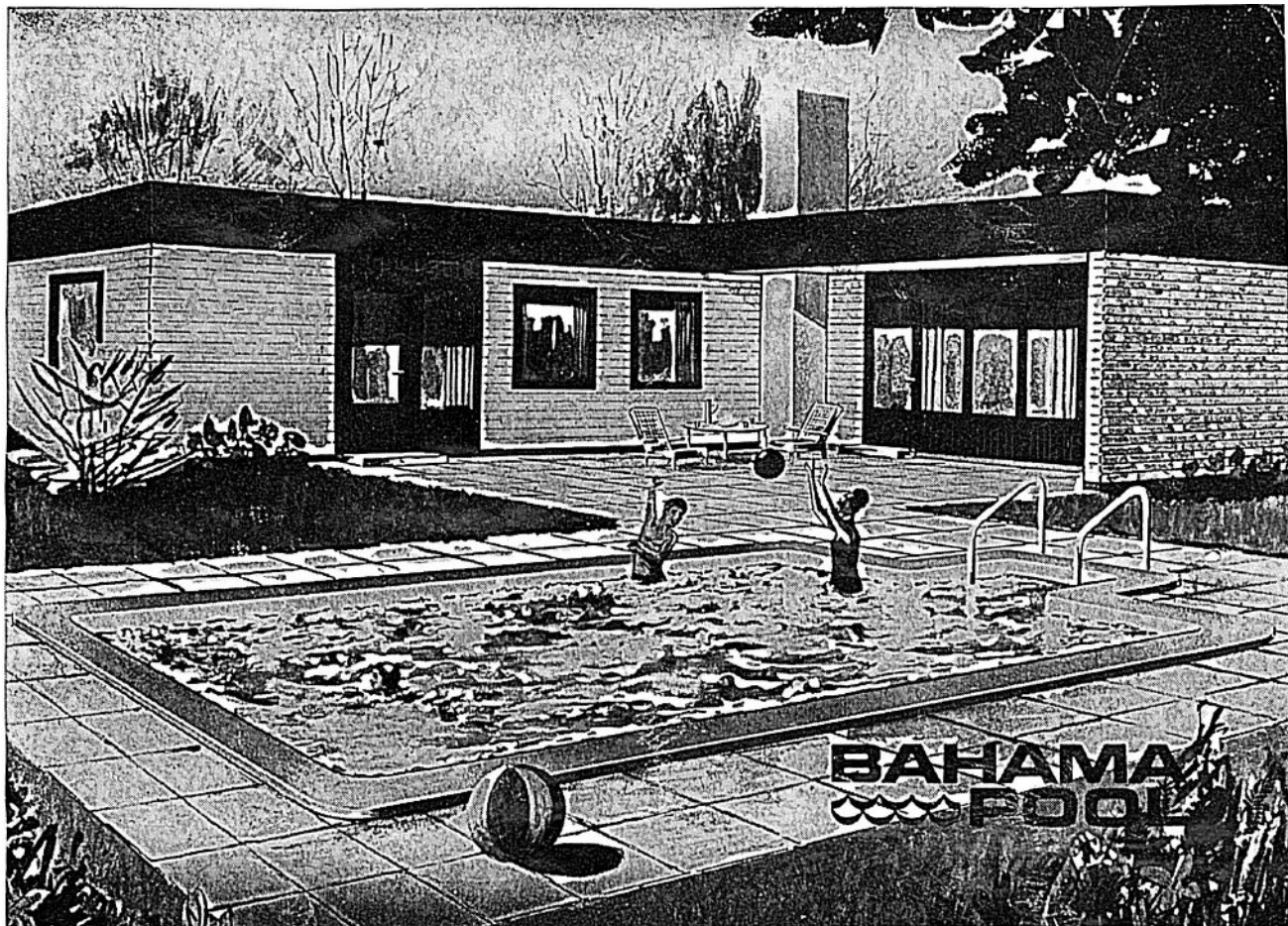
**Vi tilbyr Dem
lagring, fortolling
og distribusjon**

KST Spedisjon A/S
Havnebygget,
Kristiansand

Bruk
kvalitetsprodukter
fra

A S SABA

Exklusiv swimmingpool

i glasfiberarmerad plast

(6-8 mm vaggjocklek)

13.800:-

Bahama-Pool är formgjuten och fullt färdig för montering på plats. Ni slipper härigenom helt ifrån arbete och kostnader för formsättning, spackling, målning och underhåll. Den kraftigt armerade polyesterplasten har en enastående styrka och elasticitet.

Bahama-Pool levereras komplett med reningsfilter, förvarmare, bräddavlopp, bottenavlopp, inbyggd belysning samt mahognytrappa med rostfria ledstänger. Pris endast 13 800 – kr fritt fabrik inkl. 2 servicebesök (exkl. moms).

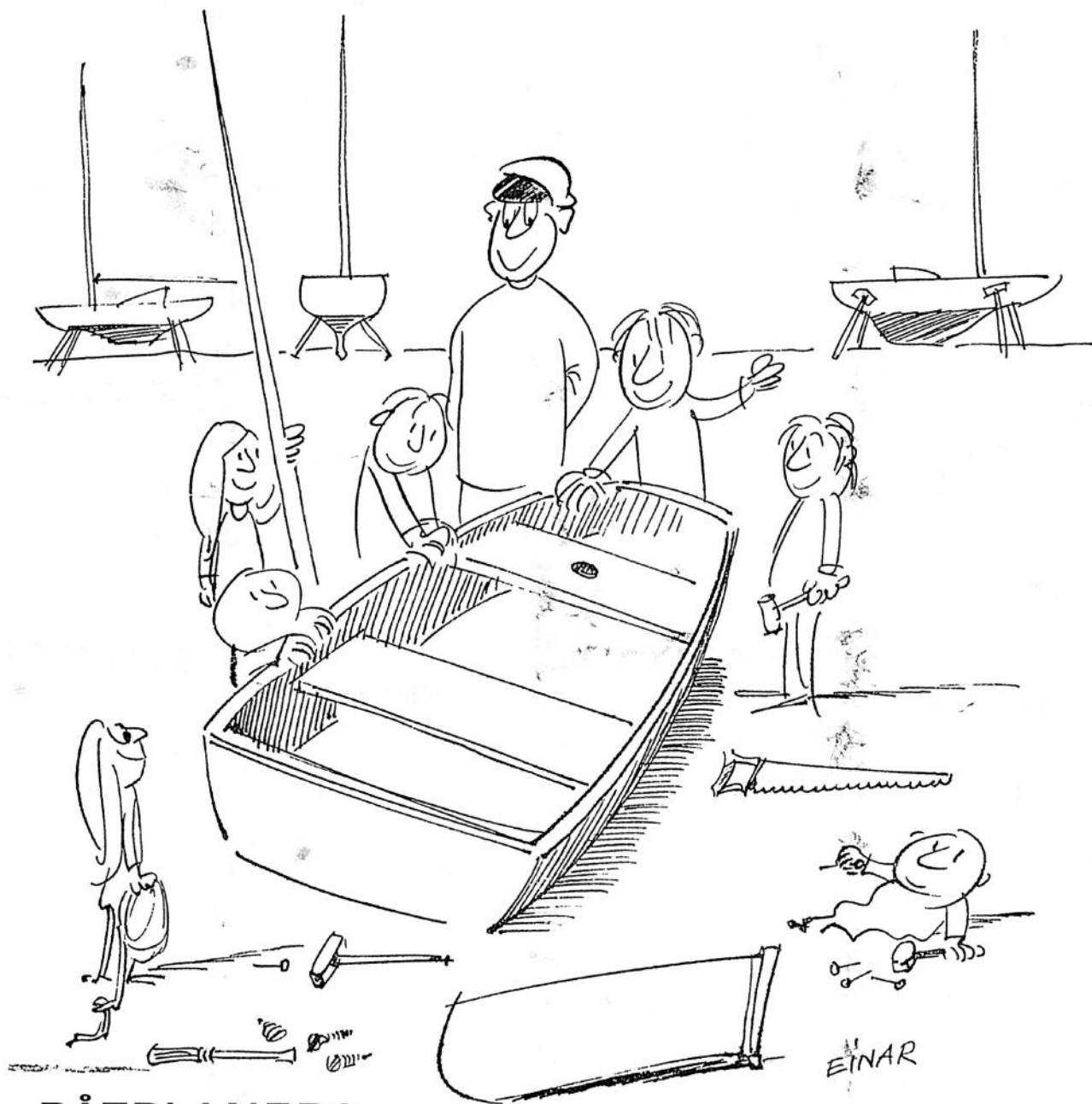
Vi levererar utrustning till pooler i betong och andra material samt poolkemikalier.

Vår goda service är en säkerhetsfaktor att räkna med!

Begär att få vår fyrfärgsbroschyr!

BAHAMA-POOL AB

Box 145, 542 00 Mariestad
Tel 0501/145 64

BÅTPLANER?

Rådfråga

Båt-PONTUS

Göteborgs

Frihamn

Tel: 031-510704

Båt
PONTUS